

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำเสนอภาพของหญิงรักร่วมเพศที่ปรากฏในภาพยนตร์แถบเอเชียตะวันออกเฉียง ผู้วิจัยได้กำหนดว่าจะใช้การวิเคราะห์ตัวบท(Textual Analysis) จากภาพยนตร์หญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออกเฉียง เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปและสนับสนุนด้วยข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร(Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Depth interview) ซึ่งในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

1.กลุ่มประชากรตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นภาพยนตร์หญิงรักร่วมเพศทั้งในกระแสหลัก และนอกกระแส โดยเลือกศึกษาจากภาพยนตร์ที่มีตัวละครหลักเป็นหญิงรักร่วมเพศชาวเอเชียตะวันออกเฉียง และมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ได้แก่ จีน ฮองกง ไต้หวัน เกาหลี และ ญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 20 เรื่อง โดยทำการศึกษาลักษณะของตัวละคร สภาพทางสังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงรักร่วมเพศที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ และนำมาวิเคราะห์ในส่วนของการนำเสนอภาพตัวตนของหญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออกเฉียง

การพิจารณาภาพยนตร์ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในเบื้องต้น จากนั้นจึงรับชมภาพยนตร์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือดีวีดีภาพยนตร์ แล้วจึงคัดเลือกภาพยนตร์ตัวอย่างที่เด่นๆออกมาวิเคราะห์ และหากภาพยนตร์เรื่องใดมีผู้กำกับคนเดียวกัน ผู้วิจัยก็จะเลือกเอาภาพยนตร์เรื่องที่สะท้อนวัฒนธรรมได้ชัดเจนกว่าออกมา ผู้วิจัยได้เลือกภาพยนตร์ที่มีบทบาทอยู่ในช่วงจุดเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและสภาพสังคมในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง โดยมีเกณฑ์เบื้องต้นดังนี้

1.1 มีประเด็นหลักในการนำเสนอถึงการเป็นหญิงรักร่วมเพศในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นทั้งภาพยนตร์ที่มีการตีความถึงยุคสมัยก่อนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นยุคที่มีความเกลียดชังรักร่วมเพศ ไปจนถึงยุคร่วมสมัยหรือสมัยปัจจุบันซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รักร่วมเพศเริ่มได้รับการยอมรับมากขึ้นแล้วในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.2 เป็นภาพยนตร์ที่หญิงรักร่วมเพศเป็นตัวละครหลัก และมีเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ.1997-2011 ซึ่งจัดเป็นภาพยนตร์ในยุคร่วมสมัย ที่สามารถตีความอธิบายได้ถึงบริบททางวัฒนธรรมในช่วงสมัยเก่าและใหม่ที่คาบเกี่ยวรวมกันได้

1.3 เป็นภาพยนตร์หญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีทั้งภาพยนตร์ที่อยู่ในกระแสหลักของสังคม เป็นภาพยนตร์ที่คนรู้จักอย่างแพร่หลาย และภาพยนตร์ที่อยู่นอกกระแส เป็นภาพยนตร์ทุนต่ำ หรือภาพยนตร์ที่รู้จักกันเฉพาะกลุ่ม โดยไม่เจาะจงว่าผู้สร้างจะต้องเป็นชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น เพียงแต่เนื้อหาในภาพยนตร์ต้องเกี่ยวข้องกับประเด็น วัฒนธรรม และตัวละครที่เป็นชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลัก

ภาพยนตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่นำเสนอภาพของหญิงรักร่วมเพศที่ผู้วิจัยเลือกมาทำการศึกษามีดังนี้

ภาพยนตร์เรื่อง	ปีค.ศ.ที่สร้าง	ประเทศที่ผลิต
1. Fish and Elephant	(2001)	สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. Saving face	(2004)	สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. The chinese botanist's daughters	(2006)	สาธารณรัฐประชาชนจีน
4. Snow flower and secret fan	(2011)	สาธารณรัฐประชาชนจีน
5. Love's lone flower	(2007)	ไต้หวัน
6. Miao Miao	(2008)	ไต้หวัน

ภาพยนตร์เรื่อง	ปีค.ศ.ที่สร้าง	ประเทศที่ผลิต
7. Drifting flower	(2008)	ไต้หวัน
8. Candy rain	(2008)	ไต้หวัน
9. Intimates (Ji sor)	(1997)	ฮ่องกง
10. Butterfly	(2004)	ฮ่องกง
11. Ab-normal beauty	(2004)	ฮ่องกง
12. All about love	(2010)	ฮ่องกง
13. Blue	(2002)	ญี่ปุ่น
14. Love my life	(2006)	ญี่ปุ่น
15. Topless	(2008)	ญี่ปุ่น
16. Kakera (A piece of our life)	(2009)	ญี่ปุ่น
17. Memento mori	(1999)	เกาหลี
18. A bizarre love triangle	(2002)	เกาหลี
19. I like it hot	(2008)	เกาหลี
20. 5 sense of eros	(2009)	เกาหลี

ตอน "In my end is my beginning"

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแยกตามประเภทของแหล่งข้อมูลได้เป็นแหล่งข้อมูลได้เป็น 3 ลักษณะ

2.1 แหล่งข้อมูลประเภทประเภทเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับบริกร่วมเพศโดยทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพของหญิงรักร่วมเพศ มีทั้งเอกสารทางวิชาการ บทความ นิตยสาร วารสารภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้ามาจากห้องสมุดหลายแห่ง และจากอินเทอร์เน็ต โดยจะใช้วิธีการอ่านและจดบันทึกข้อมูลและสาระสำคัญต่างๆ

2.2 แหล่งข้อมูลประเภทอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic data sources) ได้แก่ การเก็บรวบรวมจากดีวีดีภาพยนตร์ และการรับชมภาพยนตร์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักร่วมเพศผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้วิธีการชมตั้งแต่ต้นจนจบและจดบันทึกเพื่อนำไปวิเคราะห์

2.3 แหล่งข้อมูลประเภทคำสัมภาษณ์ (Depth Interview) ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ และสังคมในเอเชียตะวันออกเฉียง และผู้เชี่ยวชาญด้านเพศสภาพและเพศวิถีศึกษา ดังรายชื่อต่อไปนี้

- 1) อ.สัญญา ชีวะประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2) อ.ไสว วิศวานันท์ นักวิชาการอาวุโส รองผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) ดร.นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ นักวิชาการด้านเพศภาวะศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- 4) ดร.สุชาดา ทวีสิทธิ์ นายกสมาคมเพศวิถีศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ดวีดีภาพยนตร์และคำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มาวิเคราะห์ตีความ โดยวิเคราะห์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงรักร่วมเพศ ศึกษาเชิงบริบททางวัฒนธรรมของหญิงรักร่วมเพศ และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและความเป็นตัวตนของหญิงรักร่วมเพศในภาพยนตร์เอเชียตะวันออก รวมไปถึงสังคมและวัฒนธรรมที่ควบคู่ไปกับการปรากฏขึ้นของบุคคลรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออก โดยเนื้อหาการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพยนตร์ โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ตามกรอบแนวคิดการเล่าเรื่อง (Narrative) มาวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องว่ามีการจัดวางองค์ประกอบและมีการสื่อความหมายอย่างไรบ้างตามองค์ประกอบของ

- โครงเรื่อง (Plot)
- แก่นเรื่อง (Theme)
- ความขัดแย้ง (Conflict)
- ตัวละคร (Character)
- ฉาก (Setting)
- สัญลักษณ์ (Symbol)
- มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of view)

จากนั้นจึงสรุปการเล่าเรื่องของภาพยนตร์หญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออก โดยการทำการตารางเพื่อแจกแจงถึงรายละเอียดและองค์ประกอบในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง รวมถึงอภิปรายผลการวิเคราะห์ให้ละเอียดชัดเจนมากขึ้น

3.2 การวิเคราะห์ลักษณะตัวละครของหญิงรักร่วมเพศที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เอเชียตะวันออก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และแจกแจงลักษณะตัวละครหญิงรักร่วมเพศที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยทำเป็นตารางเพื่อแจกแจงในประเด็นต่างๆ จากนั้นจึงสรุปลักษณะตัวละครหญิงรักร่วมเพศที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ของ

แต่ละวัฒนธรรม แต่ละท้องถิ่นและยุคสมัย รวมถึงอภิปรายผลการวิเคราะห์ให้ละเอียดชัดเจนมากขึ้น

ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นที่นำมาพิจารณาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักร่วมเพศประเด็นใหญ่ๆ 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

- คุณสมบัติทั่วไปของหญิงรักร่วมเพศ เพื่อศึกษาว่าหญิงรักร่วมเพศเป็นใคร และมีสิทธิทางสังคมมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากอายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ลักษณะท่าทาง ลักษณะนิสัย รสนิยมต่างๆ สถานที่พบปะสังสรรค์ เป็นต้น ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมย่อย เพศวิถี สตรีนิยมและแนวคิดเกี่ยวกับรักร่วมเพศเข้ามาศึกษาเพื่อใช้วิเคราะห์ถึงลักษณะของตัวละครหญิงรักร่วมเพศ และสถานภาพทางสังคม

- ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เพื่อศึกษาถึงบทบาทและอิทธิพลของบุคคลรอบข้างต่อการเป็นหญิงรักร่วมเพศของตัวละคร รวมถึงรสนิยมในการเลือกคบคนของตัวละคร ได้แก่ ครอบครัวเดิม คู่รัก และกลุ่มเพื่อน ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมย่อย แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นการศึกษาว่าบุคคลรอบข้างนั้นเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะรักร่วมเพศหรือไม่ หรือมีอิทธิพลอย่างไรต่อบุคคลที่เป็นรักร่วมเพศ

- พฤติกรรมการแสดงออก เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการแสดงออกในด้านต่างๆของหญิงรักร่วมเพศ ความสัมพันธ์ทางเพศ ความเป็นเพื่อน และความเป็นพ่อแม่ เพื่อน ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมย่อย เพศวิถี แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์รักร่วมเพศ มาจับประเด็นในการนำเสนอภาพลักษณ์และการกระทำของตัวละครหญิงรักร่วมเพศ

- สาเหตุของการเป็นรักร่วมเพศ เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ตัวละครเป็นหญิงรักร่วมเพศ โดยทั้งที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในภาพยนตร์บางเรื่องว่าตัวละครเป็นรักร่วมเพศเพราะตนเอง หรือเป็นเพราะบุคคลรอบข้าง ซึ่งใช้แนวคิดเรื่องรักร่วมเพศ เพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศ

- ปฏิกริยาจากสังคม เพื่อศึกษาการยอมรับ หรือการต่อต้านของบุคคลทั่วไปที่มีต่อหญิงรักร่วมเพศ ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ รักร่วมเพศ โครงสร้างนิยม อีกทั้งยังเป็นการศึกษาถึง

เรื่องสังคมและวัฒนธรรมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงที่มีอิทธิพลต่อภาพยนตร์หญิงรักร่วมเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงด้วย

3.3 การวิเคราะห์ถึงบทบาททางสังคมและภาพลักษณ์ของตัวละครของหญิงรักร่วมเพศในแต่ละวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เอเชียตะวันออกเฉียง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ร่วมกับการสนับสนุนจากเอกสารงานวิจัย (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Depth interview)

4. การนำเสนอข้อมูล

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างการเล่าเรื่องทั้ง 7 ประการ ตามที่ได้ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์แต่ละเรื่อง รวมไปถึงลักษณะ ภาพลักษณ์และบทบาทของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ ทั้งนี้จะทำการสรุปผลที่ได้แยกเป็นทีละเรื่อง จากภาพยนตร์จำนวนทั้งสิ้น 20 เรื่อง รวมถึงจะนำเสนอข้อมูลในแง่มุมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ร่วมกับการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการสรุปเนื้อหาการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ออกมาเป็นรูปแบบตาราง โดยอาศัยการแจกแจงให้เห็นถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ ในภาพยนตร์แต่ละเรื่องให้มีความชัดเจนและเห็นถึงภาพรวมในแต่ละวัฒนธรรมและช่วงเวลามากยิ่งขึ้น

ส่วนในบทที่ 6 ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยและอภิปรายข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการศึกษาภาพยนตร์เอเชียตะวันออกเฉียงที่มีตัวละครหญิงรักร่วมเพศเป็นตัวดำเนินเรื่องหลัก และเสนอแนะทั้งในแง่การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในด้านวิชาการ รวมทั้งหัวข้อที่น่าสนใจในการทำวิจัยต่อไป